

Издаје сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Гл. Народа у Н. Сад.

ГЛАС НАРОДА

Цена је листу:
на годину . . . . . 3 фор.
на осам месеци . . 2 „
на четир месеца . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЈИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ,
КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

Ш А Ј К А Ш И М А.

Већ неколико је времена, како постоји у
шајкашком углу „газдинска задруга“, коју
створи својом муком блаженене успомене
Мијајло Крестић, човек од рада и поштења,
не по дреки већ по дели.

Са његовом смрћу много смо покопали,
али све не, јоште је ђетића међу потомци-
ма црнога (цара) Ивана. Кад их неистребише
на Ваги, још ће мање међу Тисом и Дунавом.

Јунаци од Илока и Сланкамена (из тур-
ских бојева) Вилова и Будисаве, ако им је и
узет мач из руке, ваља рала и српа да се
лате, да покажу, да су они исти стари на
пољу газдинства и просвете, што негда би-
јаху на крвавом бојишту.

Неће њих утаманили крупови — већ тру-
тови. —

Заото на ноге си браћо! те ударите пу-
тањом вредног похојника Мијајла Крестића,
коју вам је јасно обележио, а то, неумориму
радиност, неподрмнуто поштење и устрајну
дурашност на путу газдинства — које води
честитом благостању.

Оживите успавану „Задругу!“ Са новим

прамалећем нек настане и нов рад, нов жи-
вот, док је снаге и док је времена, докле не
покупе они што је ваше, који су плакали на
рекама вавилонским, Лаби и Мајни.

Турчили вас, неистурчили, швабили вас,
непошвабили, а понајмање ће помаћарити, но
ће преузети рала и волове, те поорати це-
сарске друмове, они, које са Јордана про-
гонише.

Заото што пре, главну скупштину „шај-
кашке газдинске задруге“ што више чланова
што мање говора, што више рада, што више
подзадруга, што више отворена врата, да и
Ван-Шајкаши могу учествовати, без политич-
не боје и смицалице, па кад немогоше на-
удити хофкригсрати, вала баш неће ни феи-
шпани.

Честитом раду свису пути отворени, че-
стити раденик свагда је добро дошао, најпо-
сле честити раден и на сваком месту може
постојати; па ма било у коме погледу.

Скупштину и на скупштину.

Један зачасни члан.
шајкашке газдинске задруге.

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ.

од

Светозара Савковића.

ОМИРОВЕ ПЕСМЕ.

Сваки народ има песама. Што је дарови-
тији народ, то су му песме лепше. Певачи
песама, песници деле с народом радост и жа-
лост. Је ли народ у невољи, песници га теше,
они му песмом болове ублажују. Дође ли зе-
ман, ваља ли војевати, песници га храбре и
одушевљавају, они га подстичу, да смело ко-
рача у свети бојак за слободу. Почини ли
јуначка дела, песници их опевају, они их у
песмама славе, чувајући им успомену од ко-
лена до колена.

И јелински народ имао је песама и пе-
сника. По најславнији јелински песник био
је — Омир. Као српски народни песници тако
је и Омир био слепац, али су му песме тако
дивне, да им се свет данас још чуди и диви.
Омир у својим песмама пева о рату Јелина
противу Троје, града у Малој Азији, и о томе,
како су јелински јунаци враћали се у своју до-
мовину.

Јелини су од вајкада имали свој верова-
ње. Они су веровали у разна божанства

имајући своје верозаконске установе и обреде, којих су при богослужењу држали се. Но ове установе и обреди ни су ни кад толику важност добили, као у источних, азијатских и африканских народа. У ових је вера тако маха отела, да поред ње друге гране душевне радње људске нису могле корена ухватити. Верозакон је сву снагу из земљишта Азије и Африке извлачио, те за науку и уметност није остало довољно сока, довољно хране.

Сваки народ имао је своје свете књиге. У овима било је написано све оно, што је он веровао. Те су књиге биле путевођи, који су га руководили, да се у срећи не понесе а у несрећи не поништи. Таки свети законик, така света књига је за Хришћанина — свето писмо, библија. Што је за Хришћанина свето писмо, то је за Перзијанца вендавеста, за Израилћана књиге мојсијеве, за Мухамеданца коран.

Јелини нису имали ни вендавесте, ни корана, ни библије. Они су имали — песме омирове. Ове су им замењивале свето писмо. Ове су за њих биле књиге староставне, које су у срећи и несрећи превртале, тражећи у њима савета. Из ових су учили се животу и обичајима народним. Из њих су научили се пошту одавати јунаштву, угледати се на узор-делије, а презирати, мржњом дисати противу издајца и душмана земље и народа. Овим песмама задахнуо се цео народ јелински, те је на бојном и политичком, на научном и уметном пољу починио дела, којима се сваки дивити мора. Може се рећи, да није било омирових песама, не би било јелинске, да није било јелинске, не би било јевропске нити светске образованости.

Она јуначка песма омирова, у којој пева о рату Јелина противу Троје или Илијона, зове се *Илијада*. А она, у којој прича о повратку јелинских јунака, нарочито Одисеја, зове се *Одисеја*.

У Илијади приповеда се, како је Парис, син тројанског краља Пријама, дошао у госте спартанскоме краљу Менелају, па му одвео жену Јелену, најлепшу женску на свету. Менелај науми да се освети, па позове у помоћ брата свога, микенскога краља Агамемнона и још многе друге по избор јунаке. Међу овима беху понајбољи Ахил, господар Мирмидонаца у Тесалији и Одисеј, господар Итаке, најлукавији од свију јелинских јунака. Искупише се у Аулису, пристаништу у Вијотији. Војске је било сто хиљада а лађа преко хиљаду. Требали су само успешна ветра, да се навезу на пучину морску. Артемида, богиња лова, срдила се на Агамемнона, војводу

војсци, што јој је убио срну, па не хтеде дати дотле успешна ветра, докле јој Агамемнон на жртву не принесе Ифиђенију, ћерку своју. Овај се већ склони, али се богиња смилује, па подметне кошуту у место Ифиђеније, а ову однесе у облаку на острво Таврију, да јој тамо служи као свећеница.

Јелини добију успешна ветра, па се крену, те дођу на обалу Мале Азије, извуку лађе на суво и отпочну рат противу Троје. Овај је трајао десет година дана. Овде се није гукла толико војска с војском. Овде су по највише мегдан делиле по избор делије јелинске и тројанске. Најславнији мегдан био је међу Ахилом, најбољим јелинским и Ектором, сином Пријамовим, најбољим тројанским јунаком. Ахил се неко време није хтео борити, јер се срдиле на Агамемнона, што му је узео робинју Бризејиду, али кад му Ектор убије најприснијег пријатеља Патрокла, плане он као огањ живи, навали на Тројанце, сукоби се с Ектором, убије га, привеже га за коња вукући га тако три пут око Троје. Но и Ахил беше лоше среће. Тројанци га домаме обећавајући му за жену Пријамову ћерку Поликсену, и Парис га погоди у пету, једино место, где се могао ранити.

Јелини не могоше јунаштвом заузети Троје, јер Тројанци беху исти таки јунаци, а добише помоћи од Дарданаца, и од других суседних народа. Они дакле науме заузети је лукавством. Ту се Одисеј показа као најдосетљивији од свију. Он предложи да се начини један велики дрвен коњ, па да у њега уђу понајбољи јелински јунаци, и да га за успомену Тројанцима на дар оставе. Савет се усвоји и Јелини се бајаги крену кући. Тројанци одвуку коња у варош и ноћу изађу сакривени јунаци, даду знак својима, који нису далеко били, отворе им капије и ови појуре у Троју, те Тројанце које посеку које у ропсто одведу, а Троју разоре.

Ни јелински јунаци не прођу много сретније. Мало који да није при повратку љуто пострадао. Највише се напатио Одисеј. Ово лутање описано је у Одисеји. Полазећи од Троје доспе Одисеј прво на трачку обалу, у Јевропи. Одавде залута у Африку, за тим у Есперију, која се данас зове Сицилија. Овде у ватреноме брду Етни живљаху Киклопи, дивови. Одисеј доспе са својим друговима у пећину Полифема, који је имао само једно око на челу. Овај прождере шест другова одисејевих, и он се сам једва спасе, по што је Полифему оно једно око избио. Но сада га гоњаше Позидон, бог мора и отац полифемов. Бадава Одисеј доби на еоловом острву мешину, у коју све ветрове сабије. Већ беше

близу постојбине Итаке, кад дружина отвори мешину, да види, шта је у њојзи. Ветрови изађу из мешине, и баце Одисеја опет у Сицилију, Лестригонима, људождерима, који му полупају све лађе осим једне, на којој дође на острво Еју, где је живела врачара Кирка, која му све другове у свиње претвори, али кад је Одисеј убити хтеде, врати им она опет људски облик. За тим оде он у подземни свет, где му један пророк предскаже, шта ће му бити до послетка. Ту је видео ад, пакао, и рај или јелисејска поља. Кад се врати из подземног света, наиђе на Сирене, женске, е главом девојачком а осталим телом као у рибе. Ове умиљато певају, па маме путнике у вртлоге морске, Скилу и Харивду, два чудовишта, која свакога прождеру. Одисеј да се везати за катарку и запуши уши, те тако оретно прође. На мору изгуби и последњу лађу, и исплива после девет дана на острво Огигију, где проведе седам година код виле Калипсе, која му обрицаше да ће вечно живети, само да код ње остане. Једва

на последак по налогу бога Зевса пусти га, и он помоћу Фејака дође после двадесет година дана на Итаку, своју постојбину, где га је очекивала верна жена му Пенелопа, која није хтела да се удаје, ма да су је просили силни просиоци.

Ми наведосмо овде садржај Илијаде и Одисеје, јер ове песме имају толике важности по просвету људску, колико ма који други историјски догађај. Ако и није све истина, што се овде приповеда, ако и није могуће да богиња Ифиђенију у облаке однесе, ако и нема дивова, па још са оком на челу, ако се и не могу ветрови у мешину сабити, нити има врачаре, која ће људе у свиње претворити, као што се не може ни судба прорећи, нити има Сирена, Скиле и Харивде, ипак је оно, што се у тројанском рату приповеда, у главном истинито. Овај рат значи борбу Јелина, који се селише у Малу Азију, противу тамошњих староседилаца. Дрвени коњ значи лађе, помоћу којих су Јелини отишли у туђу земљу, па се тамо настанили.

ПОСЛОВНИ РЕД

за главну скупштину српске православне црквене общине новосадске.

По обећању у прошлости броју саопштавамо горњи ред без многих примедба, пошто држимо, да је доста јасан, но примећујемо, да се даде према околностима и поунити или изменити.

Није нужно, али неби згорег било да се и административном одбору знања ради саопшти, јер ће код наших људи тиме веће важности имати, кад се каже да је био пред вишом влашћу. Ево тога реда:

I. О држању и сазивању црквене скупштине.

Чл. 1. Црквена скупштина држи се редовно сваке године месеца марта и месеца октобра а ванредно када то местни црквени одбор за потребно нађе. (§. 21. кр. ур.)

Чл. 2. Скупштину сазива председник или подпредседник.

II. Како је састављена црквена скупштина и како доноси одлуке.

Чл. 3. Скуп избрани общинара и одборника новосадских чини црквену скупштину.

Чл. 4. У скупштини председава председник или ако он не може подпредседник.

Чл. 5. Да може скупштина ваљану одлуку донети, мора у њој осим председника најмање једна трећина скупштинара бити.

За дознати број скупљних чланова, нужно је да се пре одпочете скупштине списак

общинских чланова прочита, и присутни чланови забележе.

Чл. 6. Сваки члан има право и дужност на главну скупштину долазити, по томе се сви чланови у скупштину позвати морају писмено пре 8 дана са означењем предмета за претрес.

Чл. 7. Скупштину отвара председник или подпредседник, пази на ред, као и на то да се одржи дневни ред саветовања и изриче скупштинске одлуке.

Чл. 8. Ако се која скупштина за један дан не сврши, него се мора наставити, то се сматра као да је једна скупштина.

Чл. 9. Црквена је скупштина јавна.

Чл. 10. Одлуке се доносе релативном већином гласова присутних чланова, у колко за поједине случајеве није друкчије установљено. (Релативна је већина: Кад се сакупљени поделе на три четир странке при гласању, која странка има највише гласова. На пр. има 50. чланова. Двадесет су за једно, 16 за друго а 14 за треће. Онда је релативна већина оних 20. У.)

Ако се приликом гласања на какав предлог гласови подједнако поделе, решава председников глас. (§. 25. кр. ур.)

Чл. 11. Против одлука скупштинских нема ни један члан право протестовати, али може захтевати, да му посебно мњење у записник уђе.

Чл. 12. Одлуке донесене за време трајања које скупштине, нити се могу у тој скупштини преиначити нити пак уништити.

Чл. 13. Непримљени предлози могу се тек на првој редовној скупштини поновити.

Чл. 14. Одлуке скупштинске издају се свима, којих се тичу, званично.

III. О дневном реду.

Чл. 15. Сваку скупштину отвара председник или подпредседник читањем предмета о којима ће се већати.

Чл. 16. Предлози, који се тичу предмета о којима се већа, морају се омах предузимати, осим ако главна скупштина не нареди, да се одбаце или одгоде.

Чл. 17. По свршетку редовни предмета, може сваки члан предлоге чинити устмено и писмено, ал ће му се предлог тек онда уважити, ако га у том најмање пет скупштинара подпомогну, а главна скупштина решава хоће ли се одма у претрес узети.

Чл. 18. Записник подписује председник, одборници, и онолико других скупштинара колко их од скупштине на то одређено буде, са перовођом; и то, ако за време трајања скупштинске бити неможе у идућој седници одбора. (§. 28. кр. ур.)

IV. О реду и говору.

Чл. 19. Чланови говоре по реду пријаве. Чланови се пријављују за говор перовођи, који ће их прозвати по именце, кад на којег од њих ред дође.

Чл. 20. У једном предмету сваки члан може двапут говорити, ал по други пут тек онда, кад се сви за први говор прибележени говорници изређају; само предлагач има право пре него што се изрече решење за свој предлог још једном говорити, а ако би га хтео натраг узети и преко реда.

Чл. 21. Могу тражити у свако доба да говоре: 1. који предлажу, да се на дневни ред пређе, 2. који желе одговорити на лична нападања или учинити какву личну примедбу и 3. који хоће да се позову на пословни ред.

Чл. 22. У реч могу ући, с допуштењем председниковим само дотични званичници, ако хоће ствар да разјасне, али то мора веома кратко бити.

Чл. 23. С папира што читати забрањује се, осим ако би то биле какве белешке, на које би се морао говорник позвати.

Чл. 24. Предлагач може свој предлог у свако доба натраг узети, али ако га когод усвоји, наставља се већање о њему.

(Свршиће се.)

У ОПШТИНСКОЈ КУЋИ.

Бележник чита на заповести о бирачком праву.

(Наставак.)

A. О средотачном одбору.

1. У оној области или вароши, која има право послати посланика на сабор, одредиће се средотачни одбор, који ће састављати и исправљати списак бирача. Председник је томе одбору областни или варошки први поглавар или његов законити заменик (у вароши градоначелник или први сенатор.)

2. У области или вароши, која има један бирачки срез, има одбор осим председника 12 чланова, где има два бирачка среза, 16, а где има три бирачка среза, 24 члана, а где има више од три бирачка среза додају се још сваком даљем срезу по два члана више. Тај средотачни одбор ваља тако саставити, да се из сваког бирачког среза барем по два члана изаберу (§§. 17 и 18.)

3. Члан средотачном одбору и изасланству (повереништву) што ће пописивати бираче и купити гласове, може бити сваки онај који је бирач у оном срезу, на који се простире радња одборска; даље у областима може

бити изасланству члан сваки онај, који по овом закону врши бирачко право. (§. 19.)

4. Чланове средотачног одбора бира областна или варошка скупштина релативном већином гласова на три године. Ако који члан умре или изиђе из одбора, најближа скупштина бира за остало време новог члана на његово место. Изборе пак треба на таково време одредити, да нов члан, пошто се наврши 3 године, одмах може почети своју радњу као члан одборски. (§. 20.)

5. Чланови средотачног одбора, као и чланови изасланства што пописује бираче и купи гласове, полажу (у 21. §. овога закона одређену) заклетву да ће свој посао верно и савесно свршивати. (§. 21.)

6. Средотачни одбор бира између себе бележника и о своме већању пише записник, у који се бележе и сви присутни чланови. Један примерак тога записника остаје у писмохрани, а други се шаље министру унутрашњих послова. (§. 22.)

7. Што се тиче језика, који ће средотачни одбор у свом унутрашњем руковању посла употребљавати, за то вреди правила чл. XLIV. од 1868. (То је: закон о равноправности народности; §. 23.)

8. Средотачни одбор држи своје седнице толико пута, колико је потребно да сврши свој посао, што му је одређен у овом закону. У прву седницу позива председник чланове особитим позивницама. У варошима ваља да се распошљу позивнице на 3 дана а по другим областима на 8 дана пре седнице. Но у изванредним случајевима може председник без одлагања сазвати чланове у седницу. Да се може донети одлука потребна су 4 члана онде, де одбор има 12 чланова, а иначе 6 чланова. Председник гласа кад се на једнако поделе гласови. (§. 24.)

9. Седнице како средотачног одбора, тако и пописног изасланства јавне су. (§. 25.)

10. Средотачни одбор дописује са министром унутарњих послова, судовима, властима, телима, (корпорацијама) и појединцима непосредно. Апелује се на краљ. курију, ако се тиче бирачког права по §. 50 изб. закона (где се говори о рекламацији); а на министра унутрашњих послова у случајима, побројаним у §. 34. и 107. истог закона (где се говори о порезу на урбарску земљу. (§. 26.)

11. Министар унутрашњи послова надгледа, како да се врши овај закон, и издаје упутства и наредбе средотачним одборима. (§. 27.)

12. Исто тако министар унутрашњих послова расправља питања о вршењу овог закона у смешаним изборним срезовима, које

заједно састављају жупанијске општине, са једном или више варошких општина, пошто саслуша оне које треба (§. 28.)

Б. О списку бирача.

1. Бирачи се пописују и сваке године исправљају званично. Ради тога средотачни одбор сваке године одређује изасланство од 3 члана за сваки изборни срез и назначује време, за које изасланство треба да сврши свој посао за цео изборни срез. (§§. 29. 30.)

У оним изборним срезовима, који су састављени из једне или више слободних краљевских вароши и из општина, што припадају једној или више суседних области, средотачни одбор сваке области бира по два члана за изасланство што пописује бираче. Ако се у овом изасланству у каквом питању гласови на једнако поделе, онда у сваком поједином случају један члан привремено иступа из одбора, што се коцком одређује, и питање се прекида већином гласова осталих чланова. Кад се питање прекине, онда чланови изасланства опет заједно раде (§. 31.)

3. Председник пописног изасланства одређује дан кад ће се започети попис. Тај дан мора бити у оном времену које је одредио средотачни одбор.

Исти дан мора се објавити преко општинског старешинства на уобичајен начин на 8 дана пре почетка избора.

Одређени дани за попис морају се тачно обдржавати, а ако би се нашле какве неуклоњиве сметње, одређују се нови рокови такође на осам дана пре. (§. 32.)

(Наставиће се.)

И З П Р И В Р Е Д Е.

ШТА НАМ ВАЉА РАДИТИ.

(ПРАВО ПРЕШТАМПАЊА УЗДРЖАНО.)

(Наставак.)

Месеца Фебруара обично сеје се: јарица, јарик јечам, зоб, вика (лањик), сочиво, обична угарска детелина.

За сво ово сејање ваља да је орање дубоко но уска бразда, земља чиста и промрзнута. Ваља сваки усев добро продрљати, повлачити и поваљати.

Од олајни ствари може се овога месеца мак, ђумбир, лан и риљ (Leindotter) посејати. Ко сеје ове ствари несме дубоко затрпати, но само ваљком или овцама претапкати. Затрпано семе у море је бачено.

Јарица што раније то боља, што и јарик јечам, зоб ако је могуће пре мученика то је напреднија, остале трговачке ствари, може

онај сејати, коме није стало до ланац — два, и до нешто мало семена.

Кад баћа Мија, Штева и Гаја притера у ред своју чељад, да требе и плевне, да режу и млате, онда би му препоручио да се лати и трговачки семена, јер од њега сељак белгијски и холандески није у глави но само у рукама утекао, т.ј. незна он више, но само вреднији је.

Али ко може пити, може и радити. —

Сејућ јарицу ваља добро пазити да унутра није зоби и горушице, јер ова оба семена пре клијају, но јарица, пак оће право семе, да овладају, да утамане.

Исто је и на јарик јечам пазити.

Зоб је најбоље што раније посејати, и то на јесење орање, ако је у фебруару ма у које доба, ако је у марту, на ново орање, и то с вечера, на пролетње орање без добре гвоздене дрљаче, и ваљка, није на њиву ни излазити, јер добро дрљање и ваљање више вреди, но најбоље орање.

Гагрицу — вику — лињак, ваља сејати што раније то боље, што дубље затрпати, што боље повлачити и поваљати. — Јер вика је за коње најбољи гостилник и јеловник.

С граорицом иде сочиво на пореду, само му треба снажнија земља. Сочиво се сеје за људе и коње, за употребу људи ређе се сеје да крупније буде, за коње што чешће, да више сламе, да више зрна ал ситнијег баџи.

Обична (мађарска) детелина, сеје се на јакој, чистој земљи, орање мора ситно бити житном или јечменом плевом помешано. Дрвеном дрљачом дрљано и лаким ваљком поваљано.

Исто важи за мак, ђумбир, лан и риљ. Код ови семена нарочито пазити је да што чистије буде, јер дуго у земљи лежи, а коров за поспешно време не пита.

Ко је вољан за зоб и вику ђубрити, задњи је час куцнуо, јер после фебруара може га употребити под кукурузе, проју и угар.

За кукуруз би му најсавестније препоручио.

Емил Чакра.

(Продужиће се.)

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(Недељни извештај Ст. Георгијевића. У Будим-Пешти, 9. фебруара. 1875.)

Цича зима о којој смо одовуд јавили, раширила се по читавој земљи и нарочито јужне провинције у земљи јављају за јаке вејавица, те је усеве дебео снег покрио и ови су од зимне напасти сасвим сачувани.

Наши економи, немају дакле узрока тужити се на време, и сад ваља само да се нажели, да не наиђу напрасне магле, него да прелазак из зиме у пролеће буде уредан.

Радња са раном ишла је и ове недеље, као оно и прошле — мало се прометло — а цене старе. Промет износи 70.000 Ц. Ц.

Термини су цену подигли, за пролећну шеницу свршене су погодбе за 4 ф 54—56 по Ц. Ц.

Кукуруз се чвршће држи, банатски за Мај Јуни 3 ф 27¹. 30 н. Мађарски 3 ф 11—13. н. Ц. Ц.

И Зоб се већма тражи. Бачка за пролеће 1 ф 3—4 н. 50 бечких фун.

За потрошак:

Шеница 89 фун. 5 ф 25—35, 82 фун. 4 ф 40—55 н.

Раж 78—80 фун. 3 ф 50—75.

Јечам 3 ф 72 фун. бечке.

Кукуруз банат. 3. 5. н. Ц. Ц.

Зоб 1 ф 85—97 1/2.

Маст 41—44 фор. бечка цента с буретом.

Сланина до 35 ф ван оцака до 42 у оцаку сушена. бечка цента

Шљиве босан. 15 3/4—10 1/4. Српске 13 1/2—14 беч. ц.

Б Е Л Е Ш К Е.

— Да жељезница Пештанско-Земунска иде преко Ст. Милоша, Калоче, Баје Сомбора, Новога-Сада и Карловаца у Земун сложили су се 2 о. м. у Сомбору најимућнији људи и трговци да моле владу за то и позивају и оне општине, којих се тиче, да им помогну.

— За занатлије, који у Романији (Влашкој) посла траже. У Романију иду многе занатлије и занатлијски момци нарочито из Аустро-Угарске те их се толике намножило, да не могу да добију радњу па немајући трошка да се натраг врате, пате се и пропадају немилце. То је дало повода занатлијској задрузи у Бугурешту да ради опомене и обавештаја у једноме писмену ово разгласи:

1. Занатлије, које немогу у Романији посла наћи ово су: рудокопачи, чешњари, пилачи (цизелери,) ко-таричари, тикачи, салери, рукоделци и свилари, копчари бронзари.

2. Занати, којих сасвим нема или их врло мало има, но желити је да их буде, и који би кад је странац ваљан и нешто капитала има, могли му лепу крајцару донети ово су: пилтори, гвоздолије, бронзари, (што праве пеглајзе) бојадичари (фарбари) појасари, ксилографи.

3. Занати код којих ваљани помогачи (калфе) скоро јамачно могу рачунати да ће посла добити ово су: Бронзари, пушкари, стругари (тракслери, чибукције) бачвари (пинтери), турпијаша, влатари (кујунције) сликари (молери) казанције (телекције), ковачи, бравари (шлосери), лимари, шеширције (што свилене шишире праве), тапечирери, (кафтанције) столари (тишлери), сајције влатари, и посластичари (шећер лемције, сахаропласти дулчасти.)

— Лишће од бреза може се за модроце и ја-стуге на диванима употребити, јер траје 6 до 7 година, само га треба у јесен пре мрза покупити и добро осушити.

ДОПИСИ „ГЛАСУ НАРОДА.“

Н. Кнез, 30 Јан. — Да се види како је Србину у овоме месту молим вас, да саопштите ову нашу жалбу епархијској конзисторији. „Ми најпонижније долепописани, који станујемо у овом од постанка и по имену Кнеза нам бабајка овејаном српском месту, дочекасмо данас тешка времена, допанујемо јада и невоље, од наше браће Романа; докле ми молимо власти за помоћ, дотле Романи отеше нам нашу стару српску школу и заједничку мешовиту сву школску земљу и башту; закинуше нам много од старог црквенога реда, преведоше већ многе од наше браће и једнако још превађају по ког несвесног и у овој деобеној борби сусталог нам брата на своју страну, и ако тако и даље устраје без сваке запреке од стране власти, сва ће нам од праћедова у аманет заоставша добра Романи присвојити; а где нема добра нема ни живота и након нас заостаће само тужан спомен: да се овде србину на невољи нико у помоћ не нађе!

Па ни тога присвојеног блага нашег још није доста Романима, него прегнуше сад, да и ону српску веру и утеху у нами угуше којом нас је мајка одојила, да српски свеци Србину помажу! Нама је и сад још драга и мила успомена, која нас подсећа, како наши стари у тихој побожности светковаху тужна дана Видов-дана, мајку Анђелију, наше свете Краљеве и светог Саву, па се и ми држасмо тога лепог нашег обичаја, а особито о свет. Сави било је код нас увек од како памтимо, велика јутрења и света божија летурђија као на на који велики празник, јер има и за њега књига и икона да се поје и велича као на који други велики светац. Тако и ове године урамисмо ми, спремисмо се и готови чекаемо, да нас звоно позове на јутрење, — већ прошло беше пет сати, обично време звонења о великим празницима, прође и пола на шест, ал никак да звони, излази смо на двор, прислушкивасмо, ал све још глуво доба, — тек из даљине из околних села Варјаша, Кетфеља и Мал. Бечкерека чуо се тихи разлегајући се глас милувучних звона и потмуло одјекивајући тутањ

топова, а нама тешки камен пану на срце и увдахнусмо из дубљине душе наше, помишљајући: Боже благи, како се то дивно слави свети Сава по другим местима, од уранка преко целог данка, а код нас још така глува тишина влада, као да смо одључени од осталог света и као да ми нисмо једнокрвна и једноверна браћа са тим нашим суседима, што тако лепо светкују дан светог Саве! Но и ми не могосмо срцу одољети, но поврвисмо са свих страна и упутисмо се и без звона ка цркви, ал црква наша затворена ћути, и учини нам се као да тужна и суморна оплакује нашу судбину и као да нам збори: еј Србине шта си дочекао, у Павловој старој кнежевини, негда лепој твојој дедовини! А нама од тог утиска да препузне срце у грудима. Чекасмо око цркве читав сат на киши и зими, е да ће се попоможеда предомислити и доћи да служи. Ал ташта је нама нада и чекање било, црквењака нема, попе нема, јутрења нема, и кад разабрасмо и разумесмо да капелан неће да служи, а ми онда никуд ни камо, но стегосмо срце у грудима, у души кипећи гњевом и гушећи се тугом и жалосћу, развијосмо се својим кућама.

Тако ми ове године не имасмо светог Саве, јер романски свештеник капелан, коме је у чреду пао, није хтео служити. Још смо и то дознали, да тај капелан у српском протоколу крштених, своја крштења романски уписује.

Стога најпонижније молимо велечасну епарх. Конзисторију, да изволи овдашњег пароха и сина капелана му на одговор позвати: зашто не служише о светом Сави и за што тим и подобним поступањем, одступају од status quo — а дојакосњег реда који се записником делегационе комисије од год. 1872, до коначне деобе обдржавати налаже, и да се они у границе звања свога сузбију и на тачно вршење својих дужности у будуће строго упуте. О најдубљим високопоштовањем остајемо и т. д.

У Кнезу 19 јануара 1875. (Сљедују 33 подписа.)

Ш О Д Л Ш С Т А К.

СТАРА КАЧАРА.

Сред села К. диже се пушта дрвена зграда, на звана „стара качара“. Сељаци зазиру од ње, јер веле ђаволи с њом баратају. А старе баке, кад би поред ње прошле, из свег срца трипут би се прекрстиле шапћући: „Буди бог с нама“.

Скоро сваке ноћи, чује се у њој као да неко клобара. И нема сумње, да то ђаволске траге раде.

Храбри момци заверише се једном, да морају дознати, каквих зли духова у њој има. Сваки се наоружао; који ножем, сикиром,

вилама, грабљама, косама, једном речи шта је ко зграбио то је понео.

Јуначки уђоше унутра, а кад се зачу она тајанствена лупа, претрнуше, испустише оружје, па безобзирце — беж.

Бадава немож' се човек с ђаволом клипка вући.

Ди је село, прело, ди се скупе праље, шваље, да мало „проћеретају“ по крчми и сувача, главни се разговор води о „старој качари“.

Стари људи потврђују, да су то душе

„повампирених“, и сви држе да је то цела истина. Млађи се претворе у ово, па слушају што старији зборе, а онда да их секиром тераш да без свеће у подрум ил' ма где иду, за живу главу неби смели. А кад би која сека баш морала да иде, то би ко без душе дотрчала, и у највећем страху изјавила би, да је видела, вилу вештицу ил' друго шта.

Ал' сав овај страх мого се под купус бацити, спрам страха лепе Маре. А није ни чудо, њихова кућа била је баш преко пута од „старе качаре“.

Једном је одлежала три месеца, кад је видела баш на врх качаре „вештицу“.

Било их је и таки, који ни мало незазирају од „качаре“ као н. пр. чика Симин Штева, ал' тих је било као кукоља у чистом житиу прошлога лета.

Штеви се допа'не Мара. Ал' не да је играла једне недеље коло, нег' мислиш, међ вилама је била. Штева је све уздисао, па је и заволео. Заволео па и запресио.

Све молбе, сва преклињања беху залудна, он доби кошар.

Кошар добити, па још таки момак као што Штева беше, то је већ преко јего.

Кад је Штеви догорело до ноката, намисли да се упише у ђаволски рабош, па куд пукло да пукло, само Мара његова мора бити.

Он ће да иде у „стару качару“, да се са ђаволима погоди, и да на јуриш Мару задобије. Што мислио то и учинио.

Задене нож за чизму, буктињу у руку, па у „качару“. Дође до врата, све грми у њој. Стане па се замисли: дал' ће, ил' неће.

(Свршиће се.)

Л Ш С Т А Ж.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

— Шездесет и четири члана скупштине београдске поднела су предлог, да се у нечем измене устав земаљски.

— Већина народне скупштине у Београду, жели да држава узме себи манастирска добра. Но за сад је поднешен предлог, да се манастири преобрате у парохије, и само пет манастира да остану вакућерима, док их још има, за уточиште.

— Доходци за годину 1875. по рачуну министра финансије у Србији износе 36, 920. 000 гроша пореских (један грош 20 н.) Издатци 36. 810. 940. гроша пор. По томе 49, 000 гр. пор. сувишка.

— Још се незна ко ће бити нови министри у Пешти. По позиву Царевом био је у Бито и Тиса вођа левице, ради новог министарства у Бечу.

— Краљ је дошао у Пешту 9 фебруара, и звао је себи досад: Гицију, Битова, Венкхајма. Славију, који је код њега читав сахат био и Тису. Ове недеље решиће се ко ће бити нови министри.

— За кнеза Блмарка јавља се, да ће скорим оставити државну службу.

— 2. о. м. одредила је скупштина у Београду, да се одсада у стајаћој војсци неслуже више од две године, и да ни најстарији ни јединац син нису опроштени од солдачине.

— У Шпанији се браћа туку, као и досад. Док непотлачи један другог неће бити краја, за то су браћа.

Кардисте су и опет потукле краљеву војску код Морене.

— У Француској су републику спасли за дуже времена законом, који је ових дана на скупштини у Верзаљу донешен.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Секретар Матице српске [Јован Бошковић] наименован је 6. о. м. за библиотекара у Београду.

(Је ли горе у Турној?) У Госпођинци у Жабаљском солтабировату, затвори ноћу између 6 и 7 фебруара нови силом кнез два момчета, која су са села ишла, с тога, што је на прозору, де је кнез са натарошем био, неко лупао и кнеза грдио, држећи, да су то момчад чинила, у ариште, де нема фуруне, а врата и прозори су таки, као да и нису ту. Зима беше те ноћи скоро понајјача читаве зиме 23 гради испод нуле, те тако прозебу једном момчету ноге, а другоме два прста на руци. Обоица су, се поболела, један је читаве године грозничав био, те му ово

може главе доћи. Овај други је имао opakлију, а онај први осим кожуха и танких чапшира неимајуше никаквог бољег огртача. Ариште је једва два хвата широко, те се педаде хо дати по њему да се угреје. Није ли ово злоупотреба власти. Видићемо, хоће ли љубимцу солтабировљевом што бити.

(Поштанске упутнице.) (Post-Anweisung) којима су се до сада слали новци само по нашем Царству, моће се од сада слати у Немачку и Швајцарску.

(Кућа за форинту.) Ових је дана продана у Старем Футогу на јавној лицитацији кућа једна за форинту а 16 лапаца земље за 100 е.

(Главом плати порцију.) У Пивница у суботу 8. о. м. дође ва 15 ештајера једном немом Словаку ешкучија с латови, и хтедоше узети јастуке и перину. Жена Словакова, која који дан да се породи, мољаше их да јој не узимају спаваће хаљине јер ће пропасти при порођају без њих, и муђаше краву и коње, но ешкучија непристаде и кад се жена стаде противити, удари је латов један тако страшно да се одмах породила и тај час умрла.

(Чудан подрум у манастиру Војловици) Из Старчева нам 30 пр. м. пишу. Ново је овде код нас: Пр. недеље Манастирски вртар прекопавајући у Манастирском врту земљу у једном углу врта рад Ђубрењака за ране расаде, мораде и један велики цбун јоргована из корена vadити, и ту наиђе на неке цигље и почне их vadити, кад неколико извади провали се свод од некаква подрума, развале мало већма, уђу унутра, но не беше другога ништа до неколико лобања одовчији глава, костију од животиња један лонац од две холбе неколико стакала од који сам једну шлифовану чашу од 1/2 сајтлика видио. Најстарији је од калуђера овде Корнелији Михајловић намесник, који је 40 година у овом војловичком Манастиру, и тај незна ништа о том подруму казати, незна се од када је, и кога је правно. Док снег прође претресаће се даље, и што се буде кроз то време нашло јавићемо.

(Осморица крајшнина обешена) су у Винковци 31. пр. м. по пресуди преког суда због похаре поште.

(За подизање школа вођарских) шиље министарство пољоделско путујућег учитеља, Александра Лукача да иде по сели да подиже вођарске школе. Жупаније су добиле налог, да му буду на руци, и да те школе остану то, на што су намењене.

ВЛАСНИК „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ.“ — УРЕДНИК Панта Поповић.

Српска народна задружна штампарија Новоме Свду 1875 год.